

Revitalizace u Nedakonic zvýší protipovodňovou i ekologickou funkci vodního toku

19.9.2023 - | Povodí Moravy

Povodí Moravy dokončilo revitalizaci vodohospodářského uzlu v Nedakonicích.

Cílem prací bylo zabránit zanášení koryta Dlouhé řeky splaveninami, zlepšit morfologii vodního toku, zvýšit retenční a protipovodňovou funkci vodního toku a umožnit migraci ryb. V rámci revitalizace vznikly mokřady a tůňe.

Kvůli velkému množství splavenin docházelo dříve na Dlouhé řece pod Nedakonicemi k neúměrně rychlému zanášení koryta, což bránilo průtoku vody z Dlouhé řeky do Morávky. Snížený průtočný profil zvyšoval riziko povodní v Nedakonicích v době vysokých průtoků. V období sucha se zase Morávka potýkala s vysycháním koryta. „Cílem revitalizace bylo řešení zanášení koryta Dlouhé řeky, obnova zavodnění Morávky a zajištění migrační prostupnosti jezu Nedakonice. Revitalizace umožnila rozdělit průtoky v Dlouhé řece tak, že převážná část průtoku je nově vedena odlehčením do řeky Moravy a nedochází proto k zanášení Dlouhé řeky a Morávky. V dříve zanášeném úseku Dlouhé řeky jsme vytvořili meandrující kynetu a lokalitu obohatili o mokřadní plochy a vodní tůňe. Při běžném nebo nižším průtoku nyní dochází k prodloužení doby průtoku korytem a je tak zvýšena retenční a samočistící schopnost toku s návazností na podporu jeho ekologických funkcí. Současně s tím jsme postavili u jezu v Nedakonicích rybí přechod, díky kterému mohou ryby migrovat proti proudu,“ popisuje generální ředitel Povodí Moravy, s. p. Václav Gargulák.

Kromě trvalého zvodnění více než sedmi kilometrů současného vysychajícího koryta se Morávka prodloužila o 200 metrů, které ji propojily s nadjezím jezu Nedakonice. Po většinu roku tak bude Morávka napájena vodou z Moravy. Pouze v zimním období, kdy krátkodobě nebude v Moravě dostatečná výška hladiny, se obnoví zásobování Morávky vodou z Dlouhé řeky. Mezi tímto novým korytem a starým ramenem Moravy, které místní znají jako Oblůčí, Povodí Moravy vytvořilo mokřadní plochu o výměře 5 330 m². Ta je tvořena mělkými tůňemi a dvěma ostrůvky, na které byly vysazeny stromy a keře. „Vodní hladina v tůňích odpovídá hladině podzemní vody a předpokládáme, že se postupně bude blížit úrovni plavební hladiny v nadjezí jezu Nedakonice. Hloubka vody v tůňích se většinou pohybuje mezi 20 a 60 centimetry, na jaře se ale může dočasně výrazně zvýšit, stejně jako není na závadu, když tůňe krátkodobě vyschnou,“ vysvětluje Gargulák.

Pro zajištění migrační prostupnosti jezu Nedakonice postavili vodohospodáři rybí přechod, jehož prostřednictvím se dostanou ryby do vyčištěného náhonu Morávky a pak dále do nadjezí jezu Nedakonice. Rybí přechod je dlouhý 41 metrů a široký 3 metry, byl navržen jako obtokové otevřené koryto s příčnými obtékanými kamennými přehrázkami a výškou hladiny v korytě rybochodu 50 až 60 cm.

Revitalizace vodohospodářského uzlu v Nedakonicích má kromě ekologického přínosu také velmi významný přínos ve zlepšení protipovodňové ochrany Nedakonic. Postupným zanášením koryta Dlouhé řeky splaveninami dříve docházelo dlouhodobě k omezování průtoku vody v dolní části jejího toku. To se projevovalo především při povodňových průtocích, kdy díky špatnému odtoku vody docházelo k rychlému nastoupaní hladiny a ohrožení obecního a soukromého majetku. Tyto situace se opakovaly pravidelně po prudkých deštích v oblasti Chřibů. Nové stavebně-technické řešení a úprava koryta s přímým napojením na řeku Moravu povodňové ohrožení obce snižuje.

Revitalizační úpravy odstartovaly v červnu 2021, stavební práce vyšly na 82,5 mil. Kč. Projekt byl financován z Operačního programu Životního prostředí.

V současnosti Povodí Moravy realizuje řadu revitalizačních opatření. Tato opatření vedou ke zlepšení kondice krajiny a posílení její funkce zadržet vodu. *„Řekám vrátíme původní charakter, realizujeme přírodě blízká opatření a revitalizujeme řeky v povodí Moravy v místech, kde jsou taková řešení možná. Je ale důležité mít na paměti, že v osídlených oblastech není možné dělat stejná opatření jako v krajině. Podobné přírodě blízké úpravy jsou součástí komplexu opatření a musí být prováděny v souladu s opatřeními pro posílení vodních zdrojů. Bez nich postrádají smysl, neboť nenahrazují vodní zdroje,“* doplňuje Gargulák. Mezi aktuálně nejvýznamnější projekty Povodí Moravy patří například dokončená revitalizace Bečvy u Černotína, Skaličky a Ústí, renaturace Moravy u Štěpánova, napojení odstavených ramen Dyje, revitalizace Baštýnského potoka u Novosedel, revitalizace Knínického potoka u Veverských Knínic, revitalizace Trkmanky u Velkých Pavlovic a probíhající revitalizace Kyjovky u Moravské Nové Vsi.

<https://www.pmo.cz/cz/media/tiskove-zpravy/revitalizace-u-nedakonic-zvysi-protipovodnovou-i-ekologickou-funkci-vodniho-toku>